MISTRA
Stiftelsen för miljöstrategisk forskning

Gamla Brogatan 36-38, 111 20 Stockholm
tel: 08-791 10 20, fax: 08-791 10 29
mail@mistra.org www.mistra.org

Mistra och offentlighetsprincipen

Sammanfattning

Mistras verksamhet, inklusive ansökningarna om programfinansieringen, omfattas av offentlighetsprincipen. Ansökningarna är allmänna handlingar. Vissa uppgifter i ansökningarna rörande enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat kan dock beläggas med sekretess om det måste antas att den enskilde har deltagit i samverkan under förutsättning att uppgiften inte röjs eller om den enskilde eller Mistra lider skada av att uppgiften röjs. En begäran att få en kopia av en ansökan behandlas skyndsamt och om den inte kan tillmötesgås fullt ut ska den som begär kopian underrättas om detta och få tillgång till ansökan i övriga delar.

Mistra omfattas av offentlighetsprincipen

Mistra finns angivet på den bilaga som finns till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (”OSL”). De organ som anges i bilagan, jämställs med ”myndigheter” vid tillämpningen av OSL och det som gäller enligt tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter gäller även för de angivna organen. Eftersom det är angett i bilagan att all Mistras verksamhet omfattas, innebär detta att Mistras verksamhet, inklusive ansökningarna om programfinansieringen, omfattas av offentlighetsprincipen.

Vilken skyldighet har Mistra att lämna ut ansökningar om programfinansiering?

Allmän handling

Enligt tryckfrihetsförordningen är en handling allmän när den har inkommit till en myndighet, när den förvaras där eller har upprättats där. Ansökningarna som har inkommit till Mistra är alltså att betrakta som allmänna handlingar. Om ansökningen har upprättats av en annan myndighet (t.ex. ett universitet eller högskola) är ansökningen att betrakta som en allmän handling även hos ansökanden. Detta innebär dock inte per automatik att ansökan ska anses vara en offentlig handling och att det därmed finns en skyldighet för Mistra att tillhandahålla en ansökan till den som önskar ta del av denna.

Sekretessbestämmelser

Huvudregeln är att en allmän handling, såsom en ansökan som inkommit till Mistra, är offentlig. Ett beslut att inte lämna ut en allmän handling får i princip grundas endast på att handlingen innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt någon bestämmelse i sekretesslagen.

Som exempel skulle, då ansökan har gjorts av en enskild, sekretessbestämmelserna i 24 kap. 5 § och 31 kap 16 § OSL kunna vara tillämpliga. Eftersom dessa bestämmelser förutsätter att

ansökan ska vara gjord av en enskild, är sekretessreglerna inte tillämpliga då ansökanden är ett universitet eller högskola, som är att betrakta som myndigheter. Av dessa bestämmelser framgår att uppgifter kan hemlighållas om det kan antas att ansökanden lider skada om uppgiften röjs, eller om det kan antas att ansökanden har deltagit i forskningssamverkan under förutsättning att uppgiften inte röjs.

Sekretess vid samverkansforskning är reglerad i 24 kap 5 § OSL enligt följande; ”Sekretess gäller hos universitet och högskolor för uppgift om enskilds affärs- eller driftförhållande, uppfinningar eller forskningsresultat som har lämnats eller kommit fram vid sådan forskning som efter överenskommelse bedrivs i samverkan med en enskild, om det måste antas att den enskilde har deltagit i samverkan under förutsättning att uppgiften inte röjs.” Sekretessen enligt ovan gäller även hos en annan myndighet som tillsammans med ett universitet eller en högskola deltar i forskningssamverkan med en enskild. Förutsättningar för att sekretess ska gälla enligt bestämmelsen är således både att det måste antas att den enskilde har deltagit i samverkan under förutsättning att uppgiften inte röjs och att Mistra deltar i forskningssamverkan med en enskild tillsammans med ett universitet eller en högskola.

Enligt 31 kap. 16 § OSL, första stycket, gäller sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

När ansökan har gjorts av ett universitet eller högskola (som är en myndighet) skulle t.ex. sekretessbestämmelsen i 19 kap. 1 § OSL kunna vara tillämplig. Enligt denna gäller

sekretess i en myndighets affärsverksamhet för uppgift om myndighetens affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att någon som driver likartad rörelse gynnas på myndighetens bekostnad om uppgiften röjs. Begreppet affärs- och driftsförhållanden innebär typiskt sett förvärv, överlåtelser, upplåtelser eller användning av egendom eller tjänster, liksom även affärshemligheter som verksamhetsriktlinjer, marknadsundersökningar, marknadsplaneringar och planer rörande reklamkampanjer m.m. Eftersom sekretessen gäller endast inom myndighetens ”affärsverksamhet” är det dock tveksamt om bestämmelsen kan vara tillämplig på ansökningar från universitet och högskolor.

En sekretessbedömning görs individuellt efter omständigheterna i det enskilda fallet och ett eventuellt beslut om sekretess motiveras med den konkreta risken för skada som föreligger. Mer allmänt hållna uttalanden om skaderisken utgör inte tillräcklig grund för antagande att den enskilde skulle lida skada om begärda uppgifter lämnas ut.

Hur Mistra hanterar begäran om utfående av en ansökan?

Enligt 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen ska en allmän handling som får lämnas ut - och alltså inte omfattas av någon sekretessbestämmelse - på begäran "genast eller så snart det är möjligt" på stället utan avgift tillhandahållas den som önskar ta del av handlingen. Av 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen framgår att den som önskar ta del av en allmän handling också har rätt att mot fastställd avgift få en avskrift eller en kopia av handlingen till den del den får lämnas ut.

Några dagars fördröjning kan vara nödvändig för att vi skall kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Härtill kommer att ett visst dröjsmål är ofrånkomligt om framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material.

Mistras beslut att inte lämna ut en handling grundas endast på att handlingen inte är allmän eller, om handlingen är allmän, att den innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt någon bestämmelse i sekretesslagen.

Om en framställning att få ta del av en handling inte kan tillmötesgås fullt ut kommer den som begär underrättas om detta och få tillgång till ansökan i övriga delar. Mistras beslut att inte full tillmötesgå en begäran om utlämnande av en ansökan kan överklagas till kammarrätt.

Begäran om utfående av ansökningar kan vara administrativt krävande att handlägga. För att kunna göra ett beslut lättare att fatta på riktiga grunder, kan Mistra begära att den som kommer in med en ansökan ska ange vilka uppgifter denne anser ska vara belagda med sekretess och motivera med den konkreta risken för skada som föreligger i det enskilda fallet.

Mistra 2013